

DE ZANDLOPER

Kwartaalblad van de Vereniging Oud Ede

Historisch Museum Ede

2008-1

COMBIMARKT

&

STUDIO EDE

VOORDEEL IN FOTO EN VIDEO

TEL. STUDIO EDE 0318 - 653363

Grotestraat 62, Ede tel. 0318-616414
Bellestein 21, Ede tel. 0318-614300
Stadspoort 10, Ede tel. 0318-652121
Hoofdstraat 24, V'daal tel. 0318-512689
Molenstraat 3, Rhenen tel. 0317-616866
PB 8170 6710 AD EDE

**FOTO
FILM
VIDEO
STUDIO**

Winkelcentrum Bellestein 21, 6714 DP Ede, tel.: 0318-640479

Contactlenzen / Oogmetingen / Oogdrukcontrole

ALLES VOOR DE DOE-HET-ZELVER

Autolakken

Draadmateriaal

Gereedschap

Verf

IJzerwaren

* Bezorgen gratis

Hout Board Triplex

Wandplaten Schroten

Wandweefsel

Dit alles natuurlijk bij

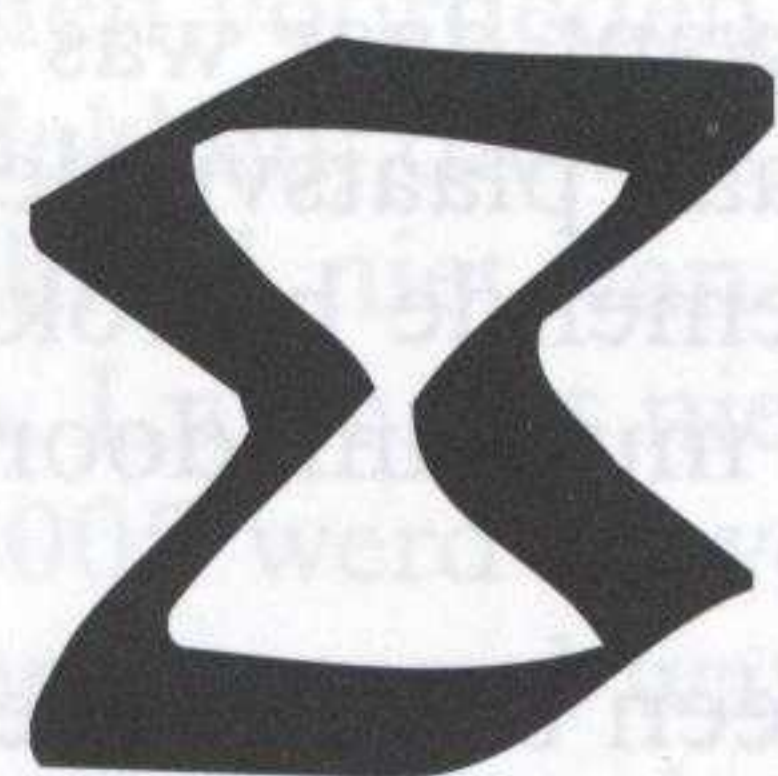
DOE-HET-ZELF MARKT

ELBERT JANSEN V/H DE NOOY

KOLKAKKERWEG 65 - 67 - EDE - TEL. (0318) 611 680

* Wij geven u een deskundig advies

DE ZANDLOPER

Kwartaalblad van de Vereniging Oud Ede
36e jaargang nr 1 maart 2008

Van het bestuur

Door Jan Bos, voorzitter

Op het moment dat ik dit schrijf hebben we de feestdagen en de jaarwisseling weer achter de rug.

Ik hoop dat u met de uwen deze dagen hebt beleefd zoals u zich dat voorstelde.

Een nieuw jaar met 366 dagen is weer begonnen, ik wens u mede namens het gehele bestuur een zeer voorspoedig en vooral gezond 2008 toe.

Ook in het nieuwe jaar heb ik het volste vertrouwen in de onderlinge samenwerking tussen bestuur, beroepskrachten en vrijwilligers, mede gebaseerd op de achter ons liggende periode.

Natuurlijk ging niet altijd alles zoals we het graag wilden, maar gericht op het belang van de vereniging hebben we geprobeerd adequate standpunten in te nemen.

Er staan ons nog zeer spannende en uitdagende jaren te wachten. De grondslag voor de nieuwe kansen en mogelijkheden zullen we dan ook nu moeten leggen met behulp van alle betrokkenen, en dus ook van u.

Dat dit in de praktijk leidt tot verschillen van inzicht, bleek op de bijzondere algemene ledenvergadering van 27 november 2007. Deze was belegd om met elkaar van gedachten te wisselen over de splitsing tussen de Vereniging Oud Ede en het Historisch Museum Ede.

Het bestuur heeft een aantal onderwerpen en consequenties gepresenteerd.

DE ZANDLOPER is het orgaan van de Vereniging Oud Ede

- * De contributie bedraagt € 12,50 per jaar, te voldoen door storting op giro 353.42.68 van de Vereniging Oud Ede te Ede.
- * Het dagelijks bestuur bestaat uit de heren J. Bos (vz), en F. Toonen (penningm.) en mevr. G. Meijer, (wnd. secr.).
- * Beëindiging lidmaatschap uitsluitend schriftelijk, uiterlijk drie maanden van tevoren.
- * Directeur van het museum is mevr. P. Gonggrijp.
- * De redactie bestaat uit de heren H. Post, eindredactie, F.G. van Oort, H. van Scherrenburg, K. van Lohuizen en D. Kranen.
- * Adres voor vereniging, museum en orgaan: Museumplein 7, 6711 NA Ede. Tel. (0318) 61 95 54.
- * Fax: (0318) 65 33 89; E-mail: hismuseumede@hetnet.nl; Internet: www.historischmuseumede.nl
- * Het museum is open 's middags van 13.30 tot 17.00 uur, op zondag van 13.30 tot 16.00 uur.
- * De redactie behoudt zich het recht voor tot weigeren van een artikel.
- * Overname artikelen na schriftelijke toestemming Historisch Museum Ede.
- * Productie van het blad: Drukkerij Frouws te Ede.

ISSN 1384-7090

De discussie die ontstond ging niet over het doel, de splitsing, want daar was men het niet over oneens, maar wel over de manier waarop dat zou gaan plaatsvinden.

Kernpunten hierbij waren de vrees dat er bij de leden een afnemende betrokkenheid zou ontstaan, en het mogelijk op afstand raken van het museum door het bestuur van dat museum.

Meer dan de logische speelde de emotionele benadering hierbij een belangrijke rol. Het bestuur heeft dit ter harte genomen en heeft een adviescommissie, bestaande uit leden van de vereniging, in het leven geroepen.

Deze commissie brengt ultimo januari 2008 verslag uit aan het bestuur.

Op de ledenvergadering van 18 maart a.s., met als tweede datum 8 april daaraanvolgend, zal de splitsing opnieuw op de agenda staan, zo is de bedoeling.

U kreeg al eerder informatie over de mogelijke nieuwe locatie van het museum op het defensieterrein. Het is voor ons museum van groot belang dat er wordt samengewerkt met andere potentiële bewoners van het terrein dat is toebedacht voor culturele doeleinden. Een samenwerking met behoud van eigen identiteit en autonomie, maar wel letten op kostenbeheersing.

Dit kan onder andere gevonden worden in facilitaire aangelegenheden.

Maar ook is het belangrijk om in de directe omgeving van ons museum objecten met een meer landelijke aantrekkingskracht te hebben, om een breed publiek binnen onze muren te krijgen.

Nog volop werk aan de winkel in de komende jaren, maar dat maakt het werken bij de Vereniging Oud Ede ook zo boeiend.

In memoriam Bert Lagerweij

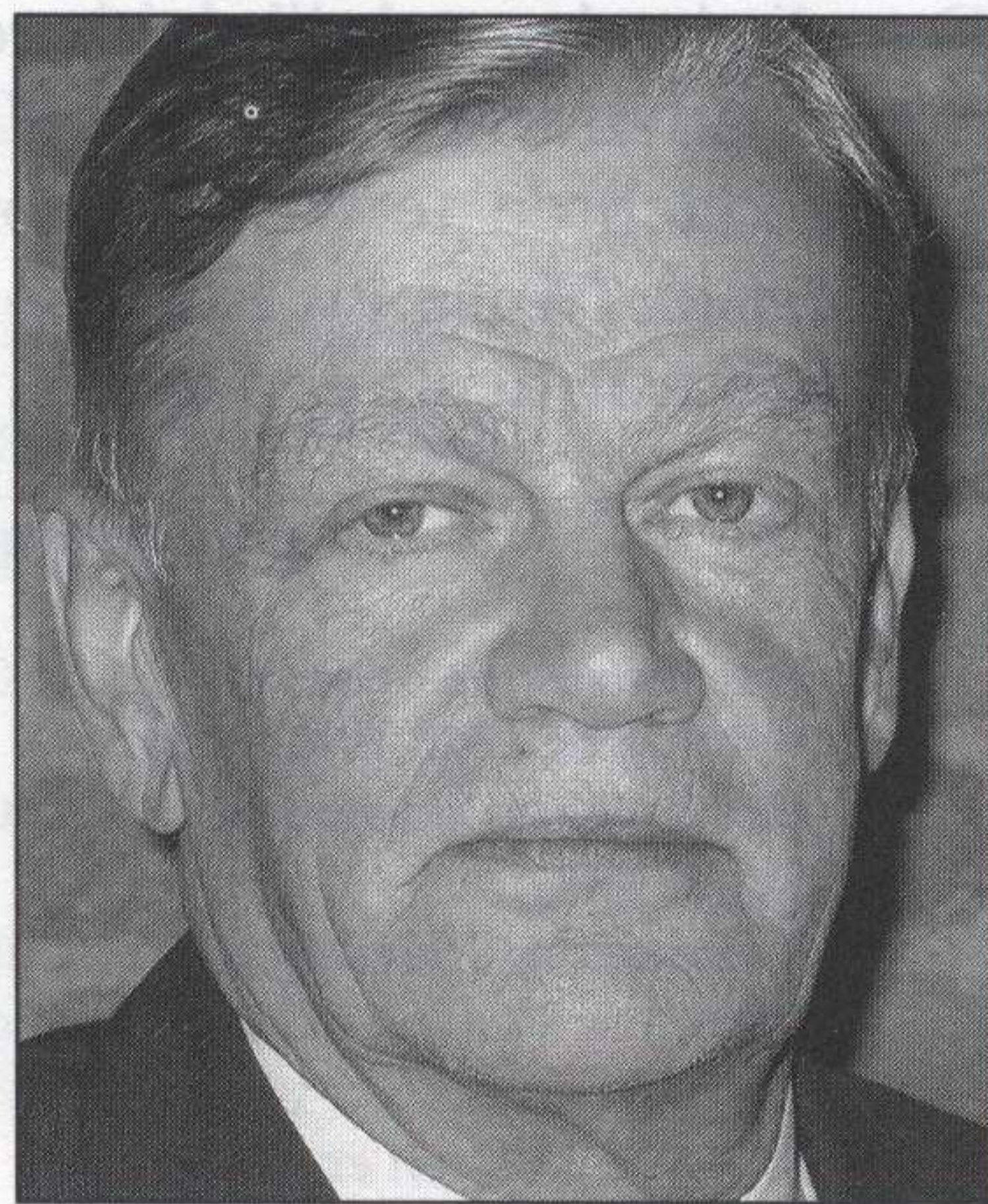
Ons bereikte het droevige bericht dat ir. Bert Lagerweij, oud-voorzitter van onze Vereniging op 29 november jl. op 72-jarige leeftijd is overleden. Binnen de Vereniging Oud Ede werd hij meestal Lagerweij genoemd.

Lagerweij is 6 jaar lid van het bestuur geweest, waarvan 5 jaar als voorzitter. Hij was al lange tijd ziek en deze ziekte eiste steeds meer energie van hem. Noodgedwongen moest hij daardoor al een stap terugdoen, voordat zijn bestuurstermijn als voorzitter erop zat.

Lagerweij was altijd heel open over zijn ziekte. Als er een bijeenkomst of uitstapje met de vrijwilligers was, probeerde hij zolang zijn gezondheid dit toeliet, erbij aanwezig te zijn en ook nog even het woord te nemen.

Bijna alle vrijwilligers kende hij bij naam en hij kwam wekelijks in "zijn" museum om zich persoonlijk op de hoogte te stellen van het reilen en zeilen.

Als Lagerweij het over "mijn" museum had, sprak hij over het Historisch Museum. In de vijf jaar dat hij voorzitter was van onze Vereniging, probeerde hij, als zich pro-

blemen voordeden, altijd weer een positieve kant aan de ontstane moeilijkheden te ontdekken; dit was zeer typerend voor hem.

Hij hield niet van conflictsituaties en probeerde deze zoveel mogelijk te voorkomen. Lukte dat niet, dan ging hij tot het uiterste om deze problemen op te lossen. In 2005 werd de vereniging met een forse verlaging van de gemeentelijke subsidie geconfronteerd wat gevolgen had voor de personele bezetting. Lagerweij heeft zijn uiterste best gedaan om deze bezuiniging ongedaan te maken. Dit is hem niet gelukt en hij heeft dit als een persoonlijke nederlaag ervaren.

Hij was niet alleen werkzaam voor de Vereniging Oud Ede, maar heeft in de loop der jaren veel uiteenlopende bestuurlijke functies in de gemeente Ede bekleed.

Voor al deze werkzaamheden was hij voorgedragen voor een Koninklijke onderscheiding. Deze zou tijdens de jaarvergadering aan hem worden uitgereikt. Helaas heeft hij deze belangrijke erkenning voor zijn vele bestuurlijke activiteiten niet meer kunnen beleven.

De Vereniging Oud Ede is dankbaar, dat zij van de kennis en werkzaamheden van Lagerweij gebruik heeft kunnen maken. Hiervoor is de Vereniging hem veel dank verschuldigd.

STARGROUP BV

uw partner in assurantiën en financiële adviezen

Stationsweg 31 • 6711 PJ Ede
Postbus 8250 • 6710 AG Ede
Tel: 0318 - 67 27 67 • Fax: 0318 - 67 27 66
Email: info@stargroup.nl • www.stargroup.nl

Museumnieuws

Door Patty Gonggrijp

Korte terugblik op 2007

In dit eerste nummer van 2008 wil ik eerst even terugkijken naar het afgelopen jaar. Mijn terugblik begint op 1 juli 2007, het moment waarop ik Dolly Verhoeven opvolgde.

Zij had in het voorjaar al het nodige in gang gezet en daarop kon ik voortborduren.

Wethouder Frank van Zuilen opent samen met het "schillen-vrouwetje" Dorien, de tentoonstelling Booming Ede.

Foto: Herman van Scherrenburg

Over de bezoekersaantallen mogen we niet echt ontevreden zijn: het waren er dit jaar in totaal 4.752. Dat is zeker geen slecht resultaat! Natuurlijk zouden we graag de 5000-grens passeren, maar dat is dan iets om dit jaar naar te streven.

Daarnaast is er een ICT-netwerk aangelegd zodat in het hele gebouw met de pc kan worden gewerkt. Ik moet toegeven, op de ene locatie gaat dit iets sneller dan op de andere, maar het werkt. Toen dat geregeld was, zijn we het digitaliseren van de collectie gaan intensiveren; naast de foto's, de textiel en de schilderijen, worden nu ook de voorwerpen en de boeken in de computer gezet. En inmiddels heeft een van de vrijwilligers een prachtige handleiding voor het invoeren van de voorwerpen gemaakt, zodat we ook meer uniform zullen gaan werken.

Wat gebeurde er nog meer?

Er is van het sponsorgeld dat door de Werkgroep Fondsenwerving is binnengehaald, vijf nieuwe tv-apparaten met ingebouwde dvd-speler aangeschaft. Deze worden nu gebruikt voor Booming Ede, maar ze zullen in de toekomst ook worden ingezet voor de vaste presentatie, zodat die voor de bezoekers interessanter wordt.

Wat staat ons in het nieuwe jaar 2008 allemaal te wachten?

Allereerst gaan we natuurlijk door met het promoten van Booming Ede, want deze

Voor mij was het museum een nieuwe werkterrein en dus even wennen, maar inmiddels hebben we met z'n allen toch al het een en ander kunnen realiseren. Het tweede halfjaar van 2007 zijn er 4 tentoonstellingen tot stand gekomen: de natuurfoto's van Martien Haffmans, 100 Jaar Tesselschade Arbeid Adelt Ede e.o., de Schildpadpoppen (die tot mijn verrassing veel bezoekers trok) en dan tot slot mijn eerste echte grote tentoonstelling: Booming Ede.

Over de bezoekersaantallen

tentoonstelling is echt de moeite waard. (U bent toch zeker al geweest ...?) Mond-tot-mondreclame is daarbij erg belangrijk, dus ik zou zeggen: iedereen kan een bijdrage leveren. Want hoe meer bezoekers, hoe beter. Behalve dat mooie bezoekerscijfers natuurlijk heel aantrekkelijk zijn, er wordt dan ook meer verkocht in de winkel, en het levert weer nieuwe leden op!

Op 26 februari organiseren we een filmavond over de jaren '78 en '80 in Ede. Beide activiteiten vinden plaats in Ons Huis. Verder gaan we in het laatste weekeinde van maart een ludieke uitverkoop houden van die expositie-onderdelen die niet terughoeven naar de eigenaars of die we speciaal aangeschaft hebben. Tot zover over Booming Ede.

Half april starten we een expositie over een selectie van markante Edenaren. Een inventarisatie door de tentoonstellingsgroep resulteerde in een lange lijst van personen die op de een of andere manier opvallend zijn geweest in Ede. We zullen dus gedegen keuzes moeten maken om tot een interessante en haalbare tentoonstelling te komen.

In de zomerperiode zullen onder de titel Sporen in Ede tegelijkertijd twee activiteiten worden gerealiseerd. In de grote expositiezaal komt een tentoonstelling over archeologie, waarbij de nadruk zal liggen op bodemvondsten uit Ede zelf. Daarnaast gaan we in de voormalige wachtkamer een heel ander soort spoor onder de aandacht brengen. Daar zal in samenwerking met Promospoor, en speciaal gericht op kinderen, een treintje gaan lopen. Zodat er deze zomer zowel voor de ouders als voor hun kinderen iets te beleven zal zijn in het museum. We zijn nog op zoek naar vrijwilligers die het leuk vinden om daarbij een paar keer te assisteren. Dus wie treinliefhebber is en nog een middagje over heeft in juni, juli of augustus, laat het even weten.

Dan zijn we al weer een heel eind opgeschoten in 2008.

In het najaar volgt een tentoonstelling in het kader van het provinciale thema Geloven in Gelderland. We willen daarbij het rijk geschakeerde religieuze leven van Ede onder de aandacht brengen.

Tot slot wil ik iedereen bedanken voor z'n inzet gedurende het afgelopen jaar. Ik hoop dat ik in 2008 op een zelfde enthousiasme mag rekenen, zodat het een Booming 2008 wordt!

Van "Ede is meer!" naar "Ede is anders!"

Toespraak ter gelegenheid van de opening van de tentoonstelling "Booming Ede"

Door Durk-Jan Tuinier

de eerste kraker in Ede, thans sociaal-pedagoog, schrijver van de dichtbundel "Dichterbij Ede" (verkrijgbaar bij het Historisch museum Ede).

In de jaren tachtig bedachten marketing deskundigen de leus: "Ede is meer!" Waarom en wat en hoe meer, dat moesten mensen zelf maar bedenken. Het gaf wel een goed gevoel en eerlijk gezegd was ik het er helemaal mee eens. Ede is fantastisch!

Durk-Jan Tuinier tijdens zijn verhaal bij de opening van Booming Ede

Foto: Herman van Scherrenburg

Er was weliswaar van alles mis, maar ik behoor nu eenmaal niet bij de mensen die Ede helemaal niks vinden maar er wel 30 jaar blijven hangen.

Omgeving

Ga eens een paar uur fietsen man, denk ik dan. Ede en directe omgeving is een geografisch openluchtmuseum met boeiende landschappen. In het westen rijden we de vallei in met het Binnenveld en de Grebbeliniedijk bij Ederveen. Via de Celtic Fields achter Lunteren en langs het Wekeromse Zand weer

terug naar Ede. En als ik maar even in zuidelijke richting fiets, kijk ik uit over het rivierdal van de Betuwe waar ik met ogen dicht in de wind me de gletsjers uit de ijstijd voor de geest haal.

Ten noorden en oosten de bossen en de heide die lonken. Van de tienduizenden toeristen die in de gemeente verblijven kom je er na twee kilometer nog maar enkelen tegen. De anderen lopen te hoop op de Edese Heidemarkt, de Oud-Lunterse Dag of de Bennekomse Vlegeldag. Wat men noemt "invented traditions", uitvindingen om in de sfeer van nostalgie, goede zaken te doen en toeristen die zich vervelen te vermaken.

Food Valley

Omdat Ede zich in de vaart der volkeren met Wageningen, Rhenen en Veenendaal in de Food Valley bevindt, heeft het Edese binnenstadsmanagement sinds enkele jaren de kreet: "Ede smaakt naar meer!" laten bedenken. Het is nog net zo weinig zeggend als "Ede is meer!", het is alleen veel opener over de menselijke begeerte. Het zegt iets over de gulzige tijd waarin we leven. Wanneer je eenmaal aan Ede hebt geroken of wanneer je het hebt geproefd, dan wil je meer! Je likt je vingers er bij af. Maar smaken verschillen.

Geheugen

Wat ik u allemaal ga vertellen, is gebaseerd op mijn eigen herinneringen, die soms geïllustreerd worden met documenten die in Booming Ede te zien zijn. We weten echter dat het menselijke geheugen zeer onbetrouwbaar is. We halen verhalen, tijden en plaatsen door elkaar en eigenen ons gemakkelijk herinneringen toe van andere mensen. We construeren onze eigen geschiedenis en denken echt dat het zo gegaan is. Helaas is dat zelden het geval. U bent gewaarschuwd!

Therapeutische jaren

Ik kwam in het tweede deel van de jaren zeventig in Ede wonen als student maatschappelijk werk aan de Gereformeerde Sociale Academie, die gehuisvest werd in het oude schoolgebouw aan de Padberglaan, genoemd naar de pastoor die in het door protestanten gedomineerde bolwerk op de Veluwe veel betekend heeft voor de inburgering van de rooms-katholieken.

De opleiding was in alle opzichten degelijk en de boekenlijst lang. De alom toegepaste sensitivity trainingen werden op grond van de gereformeerde levensbeschouwing afgewezen, maar onder andere namen ontvingen we wel feedback en oefenden we Rodgeriaanse gesprekstechnieken. Het was de tijd van de opbloei van het sociaal cultureel werk.

Het waren therapeutische jaren waarin de vragen: "Wat vind je er zelf van", en "Wat is je gevoel hierbij" werden uitgevonden en gepraktiseerd tot in de Margriet en de Libelle toe. Iedereen moest assertief worden en groeien naar ongekende zelfontplooiing en zelfverwerkelijking. Exemplarisch was een gestencild krantje dat ik in die tijd las, waar ik zwarte handen van kreeg. Dat tijdschrift heette: "Wij eisen geluk!" En we wisten vrij nauwkeurig wie deze eis moest inwilligen. De meest club- en buurthuizen zijn al enige tijd verdwenen, wat naar mijn idee een kapitale fout was.

Vervreemding

Tegenwoordig vinden we het wiel weer opnieuw uit met de rethoriek van sociale cohesie, maatschappelijke binding en de roep om gemeenschap. De voorspelling van neo-marxisten dat de vervreemding in onze samenleving totaal zou worden en de mens zich zou vermaken met nepzingeving, lijkt bewaarheid te worden wanneer we een avondje zappen langs het aanbod op televisie. Als mensen maar geen moeilijke vragen gaan stellen. Aan zichzelf, aan elkaar, aan de overheid en aan de geschiedenis, en dat lukt uitstekend. Niemand valt meer van zijn stoel. Gelukkig is de werkelijkheid veelvormiger.

Buitenlanders op taallessen

Gastarbeiders

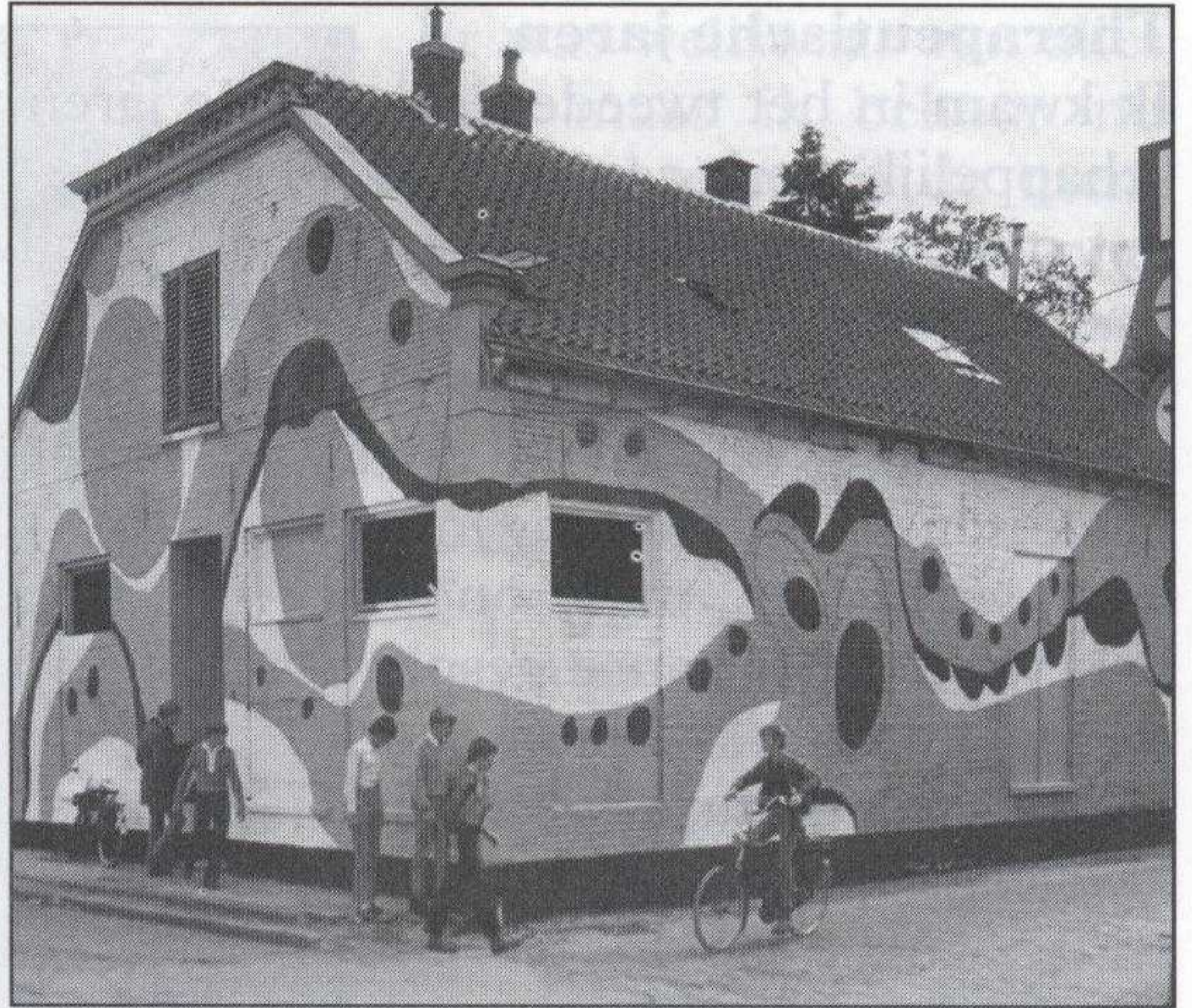
Ik leerde Ede kennen als een uit de kluiten gewassen dorp met sterke groeistuipen. Ik woonde in Lunteren bij een oude hospita en liep één avond in de week snuffelstage in het Westhofhuis. Daar legden vrijwilligers door middel van taallessen contacten met de Turkse gastarbeiders, die in het pension met vier bedden op een kamer vlakbij station Lunteren woonden. Ze werkten bij de Enka en in de kippenindustrie in Voorthuizen. Een enkeling kom ik nog wel eens tegen op de markt met een kleinkind, uitstekend ingeburgerd maar wel met twee zielen, één in het

moederland en één in het nieuwe vaderland waar sommige politici nu de wenselijkheid van hun verblijf na dertig jaar in twijfel trekken.

Stappen op de Parkweg

's Avonds gingen we als er geld was, stappen op de Parkweg. Discotheek Thijs en de Tapperie, die alle stormen van de tijd heeft doorstaan en nog steeds even bruin en rokerig is. Het jongerencentrum Octopus, dat eerst aan de Molenstraat begon en later aan de Verlengde Amsterdamseweg was gevestigd, was een bron van ergernis

voor de nette burger. Wat die jongeren daar allemaal deden! *Het pand van Octopus*
De tent brandde af en de jongeren namen de leegstaande oude bioscoop en concertzaal Buitenlust aan de Stationsweg in bezit, totdat de gemeente voor de jongeren in 1980 bar Tiffany kocht op de hoek van de Parkweg.

Krakenpand

Begin jaren tachtig woonde ik in één van de eerste kraakpanden aan het Maander-eind in Ede, boven een winkel van naaimachinehandel Singer. Schuin er tegenover zaten toen Jamin en boekhandel Dragt. Er naast een reisbureau en een showroom van elektronische orgels. We gingen naar het JAC, het Jongeren Advies Centrum, dat bol stond van de progressiviteit. Ze zaten in een omgebouwd caravanachtig noodlokaal aan de Breelaan naast het oude postkantoor. We maakten een draai-boek en binnen een kwartier werd het pand gekraakt. Direct daarna gingen we naar het postkantoor om de eerste huur van 25 gulden op de rekening van de eigenaar te storten. Want toen was het zo dat drie termijnen huur zonder terugstorting, bepaalde woonrechten opleverden.

De meeste politieke partijen in de gemeenteraad reageerden furieus, omdat er in die tijd in Amsterdam, maar ook in Nijmegen, grote krakersrellen ontstonden als gevolg van ontruiming. "Er mogen hier in Ede geen Amsterdamse toestanden komen", sprak de fractievoorzitter van het CDA in de gemeenteraad. Die kwamen er ook niet. We waren nette krakers met bijna allemaal een baan en bezorgde ouders: zou je dat nu wel doen, jongen?

Maar de woningnood was hoog, de leegstand onrechtvaardig. We schreven lange brieven naar politici, gingen handen schudden bij de bureaus en maakten een praatje met de winkeliers. We hielden een geslaagde Open Dag in het kraakpand voor de bezorgde Edenaars die bijna allemaal stijf stonden van de vooroordelen ten opzichte van krakers. En het werkte: de mensen begonnen ons aardig te vinden. We kregen veel steun van Edese organisaties zoals het Humanistisch Verbond, de Basisgemeenschap, Progressief Ede met Nan Louwerse in de gemeenteraad, maar ook een adhesiebetuiging van de medewerkers van buurthuis De Meerpaal. Jaren hebben er jongeren in het pand gewoond. Het zou echter ook nog jaren duren voordat er in Ede een jongerenhuisvestingsbeleid kwam.

Polarisatie

De jaren zeventig en tachtig waren ook de jaren van de polarisatie. De grote verhalen in de politiek, van de christen-democraten, de sociaal democraten en de liberalen, hadden duidelijk hun eigen plek waar een ieder zich verschanste en de wereld bekeek door de eigen bril. De mensen verdeelden de wereld in goed en slecht, waarbij zij zelf altijd aan de goede kant plaatsten. Actievoeren tegen de oorlog waar ook ter wereld, tegen de Koude oorlog, de dictatuur in El Salvador, tegen de postcode, bontjassen, milieuvervuiling en kernenergie, tegen de honger en uitbuiting van armen en tegen de apartheid in Zuid-Afrika.

Wereldwinkel

Er kwam een wereldwinkel met eerlijke producten uit de Derde Wereld. Eerst in een afbraakpand, schuin tegenover de Hema en via enkele omwegen, zoals de huisverkoop van (h)eerlijke bananen, in een noodgebouw aan het Heuvelse pad en tegenwoordig geheel gemoderniseerd aan het Maandereind. We werkten aan bewustwording en de foldertjes die onrechtvaardigheden aan de kaak stelden, waren misschien nog wel belangrijker dan de verkoop van eerlijke koffie of thee. Het ging niet allemaal van een leien dakje. De vrouwen eisten hun rechten op, en terecht. Sommige vrouwen in het paars of in kleurloze soepjurken of juist in kleurige jurken met borduurwerk, eisten hun eigen plek op vanuit de VOS-cursussen of het vrouwencafé en veroorzaakten een feministische golf. Schokbewegingen in de

samenleving die iedereen nu wel voor vanzelfsprekend aanneemt, maar die voor veel mensen tot stand kwamen door moeizame strijd.

We vergaderden regelmatig in de Kleingrutterij die gehuisvest was in enkele garageboxen aan de Molenstraat. Het was een coöperatieve vereniging van mensen die daar natuurvoeding en biologische producten konden kopen, zeg maar de voorloper van de natuurvoedingswinkel.

Demonstreren

We demonstreerden tegen kruisraketten en de neutronenbom in Amsterdam en Den Haag, maar ook in Brussel en Bonn. De wereld was overzichtelijk en bestond uit duiven en haviken. Ondanks de tunnelvisie en het vijanddenken geloofden heel veel mensen dat de samenleving maakbaar was. Als we structuren maar veranderen en rechtvaardiger maken, dan veranderen de mensen wel mee. Dan werken we aan een hemel op aarde. Het ging allemaal Ede niet voorbij, want de hele wereld woonde in Ede.

Wat voor zin had het allemaal, dat actievoeren? Dat leerde de tijd. De Apartheid werd afgeschaft, Nelson Madela kwam vrij. Perestrojka en Glasnost deden de ijzige verhoudingen tussen Oost en West ontdooien, de Muur viel en in Tsjechië werd een dissident president. Natuurlijk zijn er ook nu nog wereldwijde problemen waartegen proteststemmen klinken, maar het is op zo'n dag als vandaag ook wel boeiend om eens te kijken naar het goede nieuws.

COT Nee!

Overigens was actievoeren niet alleen een vrijetijdsbesteding van progressieven in Ede. Toen het ministerie van defensie plannen smeedde voor een grootschalig compagnies-oefenterrein op de Ginkelse en Edese Hei, waren de rapen gaar. De progressieven begonnen er mee. Maar al snel kwamen de boeren, burgers en buitenlui van allerlei politieke kleur, vooral woonachtig op de berg en de lommerrijke buurten van Ede-Oost, in opstand tegen de landelijke overheid. Ede was paars van de protestposters. Jaren later sloot de gemeenteraad zich er bij aan. De slogan "Ede is meer!" werd onhoudbaar als deze onzalige plannen doorgezet zouden worden. De burgemeester opende een kunstwerk van levensgrote houten eikels op de hei bij de schaapskooi, ontworpen door de werkgemeenschap voor survival art, waar ik samen met Andries Hoogerwerf in zat. De grootschalige oefeningen waren van de baan.

Groeistuipen

De tentoonstelling Booming Ede vertelt het verhaal van de groeistuipen van Ede. Het is allemaal wel heel hard gegaan, dat is zichtbaar. De tentoonstelling vertelt ons wat de groei heeft opgeleverd en ook wat de groei heeft gekost. Heel veel mensen kijken dan met lede ogen naar de oude gebouwen die zijn gesloopt om plaats te maken voor winkelstraten, parkeergarages en appartementen.

Groeien doet zeer! Na een groeispurt is er enige tijd nodig om weer tot een nieuw evenwicht te komen. De oude bewoners moeten wennen aan al dat nieuwe gedoe. En de nieuwe bewoners zitten in hun zitkuilen of onder de pergola met uiltje van macramé ook te wennen aan de nieuwe woonplaats, waarbij de bevolkingsgroei niet gelijk op ging met de toename van voorzieningen.

Booming Ede

Interessant is de vraag wie van invloed was op booming Ede. Hadden de oude bewoners wel iets in te brengen? Hadden we met elkaar invloed op de economische groei? Wanneer ik zou zeggen dat de economische groei als wetmatigheid zich voordoet los van ons menselijk handelen, zou ik me in de schoot van Karl Marx vlijen. Afgezien van het feit dat ik daar te groot voor ben, wil ik er ook niet in. Maar wat dan?

Het zijn vooral bestuurders die juichen als Ede groeit. Het levert al 30 jaar dezelfde saaie foto's op in de krant. Lachende bestuurders met eveneens grijnzende projectontwikkelaars of bouwondernemers die hun handtekening zetten op gewichtige documenten of elkaar overdreven de handen schudden. Groei is nodig, zie je ze denken. Hè lekker, we zetten Ede op de kaart! Beste mensen denk ik dan: we staan allang allemaal op de kaart van de oude Bos-atlas en tegenwoordig in de TomTom.

Waartoe groeien?

Bestuurders juichen wanneer een filiaal van de Kwantumhallen, met naar verwachting 10.000 consumenten per week, zich in het centrum van Ede vestigt. Ook bij de komst van de grote bloemenveiling, die aan de A30 zal worden gebouwd, werd gniffelend in de handen gewreven. En het Nieuwe Landgoed heeft wat vertraging gehad maar het komt allemaal goed. Het gaat fantastisch met Ede, we groeien. Natuurlijk zie ik het belang van de werkgelegenheid maar de vraag: waarom en waartoe willen wij groeien, wordt niet of nauwelijks gesteld. Een winkelcentrum met goede parkeergelegenheid is belangrijk, maar er is toch veel meer, dat zegt het motto van Ede. Maar wat is dat méér dan?

Historisch museum

In vergelijking met andere gemeenten besteedt Ede weinig aan haar historisch museum, enkele euro's per inwoner. Je zou mogen verwachten dat een groeistad met een grote meerderheid import-inwoners zich meer zou inspannen om mensen ook historisch te laten wortelen. Ede is er fier op dat ze de vierde stad van Gelderland is, naast de grote broers en zussen als Arnhem en Nijmegen. Die trots zou zich moeten vertalen in een gedegen historisch museum met de moderne middelen en uitdagingen die passen bij de vierde stad.

Het volgende is echt iets wat bij de jaren zeventig hoorde en wat ik toen leerde. Vaak zeggen bestuurders: "Er is geen geld." Maar ze bedoelen te zeggen: "We hebben het geld er niet voor over, we maken andere keuzen." Wat betreft cultuurhistorie moet het gaan over de keuzen die we als gemeente en als bestuurders willen maken. Om mooie tentoonstellingen te maken, om van betekenis te zijn voor de inwoners van Ede, is een stevige professionele basis noodzakelijk.

Identiteit

Waarom is Ede meer? Het zal toch niet zo zijn dat de Edese identiteit niet veel meer is dan het gegeven dat we op dezelfde plaats en de dezelfde tijd onze boodschappen doen en ons blij maken met dezelfde koopjes. In een sombere bui denk ik wel eens dat het zo is, maar gelukkig zie ik dan ook weer de prachtige initiatieven van de ploeteraars die zich bijvoorbeeld verdiepen in archeologie of cultuurhistorie. Identiteit betekent naar mijn idee ook dat je verbonden wilt zijn met de

geschiedenis van je woonplaats. Dat levert verbondenheid op, het gevoel thuis te zijn.

Economie van het genoeg

Terug naar de groei van Ede. Ik ben helemaal niet tegen economische groei met alles wat daar bij komt kijken, maar ik wil wel graag een groei die duurzaam is en de kostbare natuur en de landschappen, waar we met elkaar in wonen, beschermt. En wanneer we goed om ons heen kijken, dan zien we dat duurzame groei ook nog big business kan zijn. Ik zeg dat er maar even bij, omdat ik de ondernemers onder ons niet de stuipen op het lijf wil jagen. Ik zou willen dat bestuurders in Ede het idee van de "economie van het genoeg" zouden omarmen. Dan zou je Ede op de kaart zetten! Dan zou Ede voorop lopen en uit binnen- en buitenland zou men komen kijken hoe duurzaam we het doen. Dan zijn we ook verlost uit de knellende omhelzing van de slopers en de projectontwikkelaars. Het is interessant om te zien dat de gemeenteraadspartijen GroenLinks/PE en de VVD een nota hebben geschreven over duurzaamheid. Dat zou in de jaren tachtig onmogelijk geweest zijn. VVD en GroenLinks die samen het milieu willen verbeteren! Nu kan dan wel. Dat vind ik echt iets moois van de huidige tijd.

Trots op Ede

Max Frisch zei: "Mijn vaderland is daar waar mijn hart vrolijk is". Voor mij is dat op vele plekken en zeker ook in Ede. Ik ben trots op Ede en dat zeg ik zonder enige terughoudendheid. Ik ben er trots op dat Ede millennium-gemeente is. Dat betekent dat we ons als inwoners en gemeentebestuur extra willen inspannen voor de millenniumdoelen, afspraken in het jaar 2000 gemaakt door 189 landen om de armoede en honger terug te dringen en zorg te dragen voor het milieu. Dat vraagt inspanning en creativiteit, maar die zijn hier volop aanwezig.

Papklok

Hoewel ik 's avonds om negen uur een prettig gevoel heb wanneer ik de papklok hoor luiden, heb ik geen heimwee naar het oude Ede waar nog geen mobiele telefoon en internet waren en geen keuzestress bij het zoeken van een nieuwe provider of zorgverzekering waarbij de aanbieders net doen alsof je een dief van je eigen portemonnee bent. Geschiedenis is voor mij niet een nostalgisch gevoel. En vroeger was zeker niet alles beter. Geschiedenis maakt mensen, maar gelukkig kunnen mensen ook geschiedenis maken. Dat blijkt wel uit Booming Ede.

"Ede doet het anders!"

Nog even dit. De slogan was: "Ede is meer!" Het is nu: "Ede smaakt naar meer!" Het zal u duidelijk zijn dat het me allemaal veel te vaag is. We zouden heel bijzondere geschiedenis gaan maken met een duurzame stad die we met een gerust hart aan onze kinderen kunnen overdragen. Wat denkt u bijvoorbeeld van: "Ede is bijzonder!" of "Ede is anders!" Of misschien nog beter: "Ede doet het anders!" Wie het weet mag het zeggen.

Stroomberg's Exportslachterij en Vleeswarenfabriek BV

Door Zwerus de Nooij

Vanuit de Meenthoeve, de boerderij van zijn ouders aan de Bennekomsekade in Bennekom, begon in 1922 Harm Hendrik Golidanus Stroomberg, toen 15 jaar oud, met de handel in varkens en vlees. Omdat het boerenwerk hem niet lag en hij voor de handel in de wieg was gelegd, was het vanzelfsprekend dat hij zich ging toeleggen op dit soort handel. Reeds in het begin verhandelde de jonge Stroomberg soms wel 50 varkens per week.

De varkens, bestemd voor aflevering in Veenendaal, werden vanuit de Meenthoeve naar de Meentweg gedreven en dan per aak via een tochtsloot naar de Bisschop Davids Grift gepunterd en verder over het Omleidingskanaal naar de Kerkewijk. Daar had Van de Bovenkamp zijn slachterij, en dat was de eerste en grootste afnemer van Stroomberg.

Voor het afleveren aan afnemers van de door Teus Hardeman geslachte varkens, gebruikte hij de bakfiets.

Hij kon niet vermoeden dat een halve eeuw later veel Engelsen 's ochtends bij het ontbijt zijn bacon zouden gebruiken.

Opgaande lijn

Toen de zaak begon aan te trekken, vestigde Stroomberg zich in 1928 aan de Brinkstraat in Bennekom nabij café Bothof. Achter het café was een ruimte waarin

een waag was opgesteld om de aangevoerde varkens te wegen alvorens ze af te leveren bij de slagers en de handel.

Eind oktober 1944 verplaatste Stroomberg zijn kantoor naar Parkweg 58 in Ede, omdat Bennekom, op bevel van de Duitse bezetter, moest worden ontruimd. Op genoemd adres was gevestigd de slagerij van Van Guilik, en hier vond hij tijdelijk een goed onderkomen. Ondanks de

Het woonhuis van Cees Moll aan de Verl. Maanderweg, hoek Schaapsweg in 1935. Op de andere hoek de winkel van kruidelnier A. Lannoye (later Steijn)

Foto GA 18247

schaarste aan vlees probeerde hij zich in die moeilijke oorlogswinter

van 1944-45 zo goed en zo kwaad als het ging bezig te houden met de handel in vlees. In die maanden deed hij ook de administratie van de vleesbonnen, een niet geringe nevenactiviteit.

Na de oorlog wilde Stroomberg zijn plannen verwezenlijken om zelf in het groot te gaan slachten. Hij ging samenwerken met de bekende Edenaar Cees Moll, eigenaar

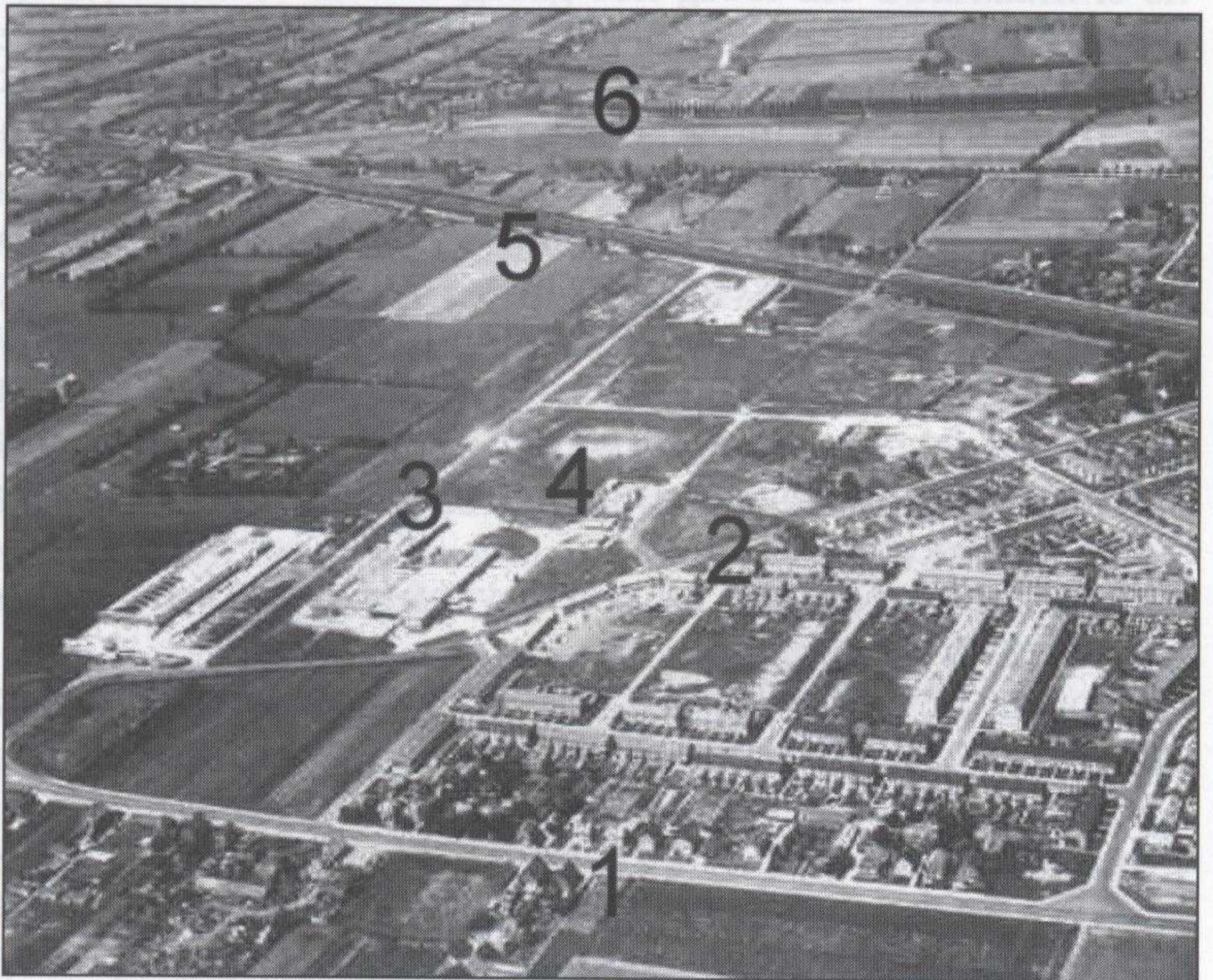
van een aan het begin van de Schaapsweg in 1910 opgerichte exportslachterij. Moll woonde in een groot huis aan de Verlengde Maanderweg, waar tot ongeveer 1990 nog steeds een slagerswinkel was gevestigd. Op genoemde plekken staat nu het appartementengebouw Luttkenerf

Enige tijd later kocht Stroomberg deze exportslachterij en ging hij alleen verder.

In de jaren vijftig kreeg het bedrijf de wind in de zeilen en werd de productie flink uitgebreid. De naam werd in 1959 aangepast aan het veranderde productieprogramma en gewijzigd in "Stroomberg's Exportslachterij en Vleeswarenfabriek N.V.". De bedrijfsactiviteiten werden als volgt omschreven: "Het slachten van varkens, runderen, kalveren en andere slachtdieren; het verwerken en bewerken van vlees en vleeswaren en het maken van conserven en alles wat hiermede verband houdt genomen in de ruimste zin des woords."

Nieuwbouw

Door de stormachtige ontwikkeling groeide men uit de bestaande bedrijfsruimten. Uitbreiding was niet mogelijk, omdat men omringd werd door winkels en huizen. Daarbij kwam dat de aanvoer van vee en de verzending van eindproducten in toenemende mate problemen veroorzaakten voor de directe omgeving en het verkeer. Men liep aan alle kanten vast en het was noodzakelijk om naar een nieuwe fabrieksruimte om te zien.

Luchtfoto uit 1961 van het gebied bij de slachterij van Stroomberg

1. Verlengde Parkweg
2. Nieuwe Maanderbuurtweg
3. Slachterij van Stroomberg
4. Gebouw Vleeskeuringsdienst
5. Spoorlijn Ede-Utrecht
6. Peppelensteeg

Foto Aerocamera Rotterdam

Aan de Nieuwe Maanderbuurtweg, in de nabijheid van de A12 met daardoor gunstige aan- en afvoerwegen, lag een industrieterrein van de gemeente. Dit leek een uitstekende locatie voor de nieuwe vestiging.

In januari 1959 kreeg Stroomborg van B&W vergunning voor het bouwen van een exportslachterij met vleeswarenfabriek op het perceel gelegen aan de Nieuwe Maanderbuurtweg 52. Architectenbureau Bos uit Twello ontwierp de nieuwe fabriek waarvan de bouwkosten werden begroot op f 650.000,-. Het complex werd gebouwd door de het Edese aannemersbedrijf Elbertsen en Van der Meijden en omvatte de volgende bedrijfsruimten: slachthal, worstmakerij, afsnijruimte voor vers vlees, zouterij, koelcellen, expeditieruimten, laboratorium voor vleestechnologisch en bacteriologisch onderzoek, kantine en kantoren.

Het leggen van de eerste steen was natuurlijk een belangrijke mijlpaal op weg naar de opening op 8 oktober 1960 door burgemeester H.M. Oldenhof. Het vakblad "De Slagerij" besteedde ruim aandacht aan deze heugelijke gebeurtenis en meldde: "De druk op de knop door de burgemeester, als teken van de officiële start,

Het leggen van de eerste steen onder toezicht van H.H.G. Stroomborg.

Fotoalbum familie Stroomborg

bracht een doordringend geluid van schreeuwende varkens teweeg, welk geluid was vastgelegd op een bandrecorder. Smaakvol of niet, de nieuwe bedrijfsruimte was een feit waardoor er per week maar liefst 3000 varkens konden worden geslacht."

De plaatselijke vleeskeuringsdienst, gehuisvest nabij de fabriek, was daar beslist niet ontevreden over want, aldus het vakblad, "bij een keurloon van 75 cent per varken levert een aantal van 3000 slachtingen per week ook wel het nodige op,

zodat de keuringsdienst van Ede niet langer noodlijdend behoeft te zijn."

De burgemeester wees in zijn openingswoord op de algemeen bestaande noodzaak van industrialisatie. Het gemeentebestuur nam daarbij het standpunt in, dat men bij alle streven naar het aantrekken van nieuwe industrieën, geen beperkingen mocht opleggen aan de expansiemogelijkheden van in de gemeente reeds bestaande bedrijven. Vandaar dan ook dat de gemeente Ede aan Stroomborg ruggesteun verleende in de vorm van een garantie voor aflossing en rente van het in het nieuwe bedrijf geïnvesteerde kapitaal.

In de volgende jaren breidde de exportslachterij en de vleeswarenfabriek zich voortdurend uit, en in 1970 werden er 6000 varkens per week geslacht. In tien jaar een toename van 100%, zowaar een flink resultaat.

Een resultaat dat de gemeente ook ondervond op de rioolwaterzuivering aan de Peppelensteeg. In de gistingstank dreef een metersdikke drijfslag van varkenshaar.

Veranderingen

Bij alle zakelijk voorspoed was er helaas een grote persoonlijke teleurstelling. Vanwege de gezondheidstoestand van de oprichter en de nog jeugdige leeftijd van diens beide zonen en eventuele opvolgers, werd in 1972 de moeilijke beslissing genomen om ter wille van de continuïteit van het bedrijf dit te verkopen. Het werd inderdaad verkocht, waarbij Union International P.L.C. in Londen een meerderheidsbelang verwierf. Het werd een moeilijk begin voor de nieuwe eigenaren, want de magere jaren stonden voor de deur. Er vielen ontslagen en er werd verlies geleden. Een ontwikkeling waarmee overigens de gehele vleessector had te kampen, en waardoor veel slachterijen hun activiteiten moesten beëindigen. Mede dankzij de inzet van het personeel, dat voor minder loon ging werken, kwam het bedrijf er weer bovenop.

In 1979 werd het restant aandelen aan Union International verkocht en een jaar later overleed de oprichter. De beide zonen, die inmiddels enkele jaren in het bedrijf werkzaam waren, besloten het bedrijf te verlaten en zelfstandig verder te gaan in de vleeshandel. Zij startten een import-exportbedrijf in vlees onder de naam Gebr. Stroomberg B.V. en vestigden zich in de Kraats (Bennekom) vlakbij de plek waar hun vader in 1922 met zijn handel begon.

Door de explosieve groei van de afzet tegen het eind van de jaren 80 werd nieuwbouw en verdere modernisering van de slachterij noodzakelijk. Er kwam een met computerbesturing ingerichte snij- en uitbeenthal die werd uitgerust met de modernste apparatuur. Het aantal varkens dat per week werd geslacht nam sterk toe, naar 9000 stuks. Dit was een groot verschil met de 800-1000 varkens per week die in 1888 werden geslacht door de Engelsche Stoom-Varkensslachterij en Zouterij van Elias Levi. Deze in 1883 opgerichte exportslachterij was gevestigd dichtbij het station van de Nederlandsche Rhijnspoorweg Mij., het huidige station Ede-Wageningen.

Het afzetgebied van Stroomberg werd hoofdzakelijk bepaald door de export naar Engeland en nog enkele andere landen. Omdat men niet afhankelijk wilde zijn van export, een nogal gevoelige markt met ups en downs, ging het bedrijf zich intensie-

Foto Ton Orizande

ver richten op de binnenlandse markt. De heroriëntatie heeft echter niet kunnen verhinderen dat het conjunctuurgevoelige bedrijf zodanige klappen kreeg te verwerken, dat in 1992 het faillissement moest worden aangevraagd. Enkele jaren later werden de gebouwen gesloopt en werden op het terrein zes woontorens gebouwd met in totaal 132 appartementen die in 1997 gereed kwamen.

Bedrijfsgegevens

Naamgeving:

1928	H.H.G. Stroomberg-Vee-en Vleeschhandel
1942	Vee-, vleesch en vleeschwarenhandel
1951	Engros-exportslachterij
1959	Stroomberg's Exportslachterij en Vleeswarenfabriek

Directeuren:

1928-1975	H.H.G. Stroomberg, eigenaar
1975-1980	J.M. Stroomberg, comm. directeur
1975-1979	H. Roggeveen
1980-1982	J.D.R. Cruden
1982-1987	D.R.H. Beak
1983-1987	J.C.H. Austin
1987-1990	M.J. Meijering
1990-1992	N.J. Hammond

Personeelsbestand

1950	ca. 20 werknemes
1960	ca. 40 werknemers
1980	ca. 180 werknemers

Aantal geslachte varkens per week

1950	800
1960	3000
1970	6000
1980	8000
1990	9000

Bronnen

Familie Stroomberg
K.v.K. Arnhem, dossier 13031
Vakblad "De Slagerij", 16 okt. 1960
Edese Courant, 7 okt. 1960
Ede Stad, 1 aug. 1988
Archief gemeente Ede

Een bijzondere lantaarn

Door Gerhard Stempher

Union International

nefabriek v/h/ Henneman en Co in de expressionistische stijl van de Amsterdamse School. Wel bijzonder, maar eigenlijk ook weer niet, is dat het een gaslantaarn betreft; immers, pas in 1924 werd begonnen met de aanleg van elektrische straatverlichting.

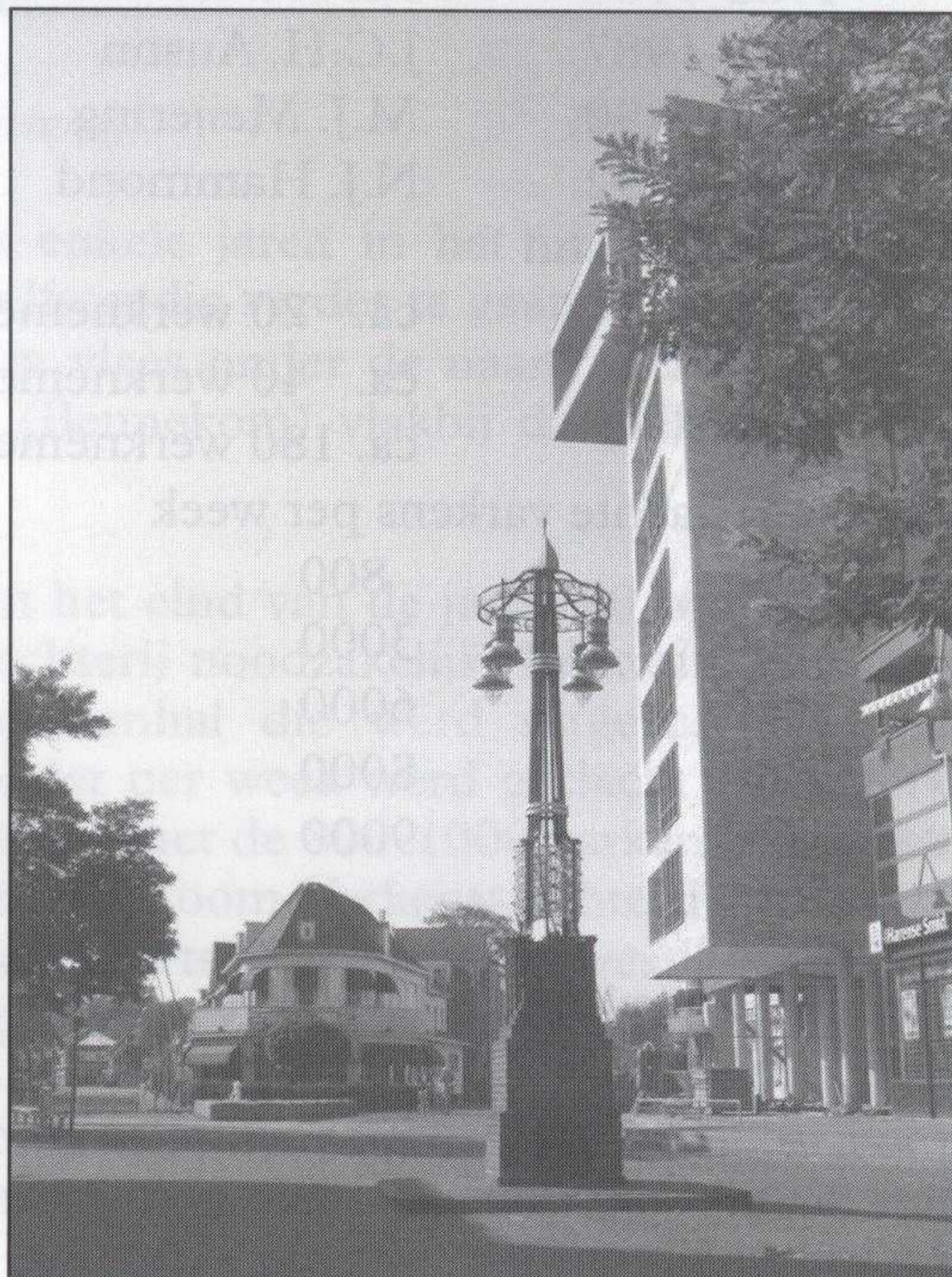
De lantaarn heeft sindsdien een rondje door het dorp gemaakt dat begon op het Maandereind. Door veranderingen op het Maandereind in 1953 vond men het beter de lantaarn te verplaatsen naar Park Paasberg. Later, door de aanleg van de Klinkenbergerweg in de huidige vorm, werd de lantaarn in 1981 verplaatst naar een plek vlakbij het Historisch Museum op het vernieuwde Museumplein. Toen dit jaar het Museumplein opnieuw werd veranderd heeft men

Ede bezit sinds 9 september 1923 een bijzondere lantaarn.

In de vergadering van de gemeenteraad van 4 september 1923 komt aan de orde het aanbieden, van een monumentale lantaarn staande aan het eind van het Maandereind nabij het Militaire Tehuis. Deze aanbieding zal op één van de feestdagen plaatshebben, namens de "Feestcommissie voor de viering van het 25-jarig regeringsjubileum van Koningin Wilhelmina".

Met algemene stemmen wordt de lantaarn namens de gemeente aanvaard.

Deze lantaarn wordt Wilhelminalantaarn genoemd naar de bovenin de mast aangebrachte tekst "Wilhelmina 1898-1923". De smeedijzeren lantaarn is gemaakt door de N.V. Edesche Maschi-

gemeend de lantaarn weer de oude plek op het Maandereind te moeten geven. Opmerkelijk is dat deze Wilhelmalantaarn tijdens de oorlogsjaren op zijn plaats is blijven staan, terwijl aan het Koninklijke huis gerelateerde straatnamen allemaal moesten worden gewijzigd. In 2001 heeft de lantaarn de status gekregen van Rijksmonument.

Over bijzondere lantaarns gesproken; de Wilhelmalantaarn was niet de enige die dit predicaat mocht hebben. Een bijna identieke lantaarn is geplaatst op het voorterrein van de infanteriekazernes Johan Friso en Maurits. Deze lantaarn is op 31 mei 1931 door de gemeente aangeboden ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het garnizoen.

Deze lantaarn heeft de oorlog niet overleefd en is waarschijnlijk omgesmolten.

Bronnen:

Gemeentearchief

Mondelinge mededelingen E.v.d. Weerd en J. Hartgers

Foto's: Kees van Lohuizen

De militaire variant op het kazerneterrein.

Foto GA 14099

Kleef

Reclame en Acquisitiebureau

*Gespecialiseerd in: Clubbladen, Programmabladen,
Personeelsbladen, Openingsbrochures*

Wandscheerstraat 37, 6717 KP Ede, telefoon 0318 645542, fax 0318 645543
mobiel 0624 589136 e-mail a.kleef@planet.nl

Het Historisch Museum bedankt zijn sponsors

AAA administratiekantoor
Advocatenkantoor Hage
Ambachtelijke slagerij John van der Geer
Anders & Co.
Art & Identity
Autobedrijf J.C. van Roekel
Axi keukencentrum
Café de Pineut
De Fromangerie Bellestein
De Heus optiek
Drogisterij Karens
Van de Bunt Era makelaars
Van der Kolk Ede B.V.
Garagebedrijf Rien Meijer
Geurt van Heusden, groenten –en
fruitspecialzaak
Het Oude Politiebureau,
tapascafé & restaurant &
vergaderaccomodatie
Hulsmann en partners Makelaarshuis
Hypotheek Visie Ede
Hoom Makelaardij
Juwelier De Goudpoort
Kelderman Bouw
Kunsthandel Simonis & Buunk
Posthuma & Schutte, Netwerk Notarissen
Repro Mercurius
Riemens daktechniek
Roel van Laar interieurbouw
Visgilde Rijsemus
Tandarts Ede
RVS verzekeringen
Wijnhandel Borg

---

een winkel
vol (cadeau-)
ideeën voor
binnen en
buiten

Geels

E D E

Grotestraat 111, Ede Tel.:0318 61 92 92
geels@geelsede.nl www.geels-edede.nl

voor een
volledige
impressie
bezoek
onze
internet
site

Fahrenheitstraat 24
Postbus 262
6710 BG Ede
Tel. : (0318) 624 523
Fax: (0318) 625 161

- 24 uurs glasservice
- Onderhoudsschilderwerk
- Nieuwbouw
- Utiliteitsbouw
- Isolatieglas
- Voorzetramen
- Rolluiken
- Zonweringen enz.

Restauran t

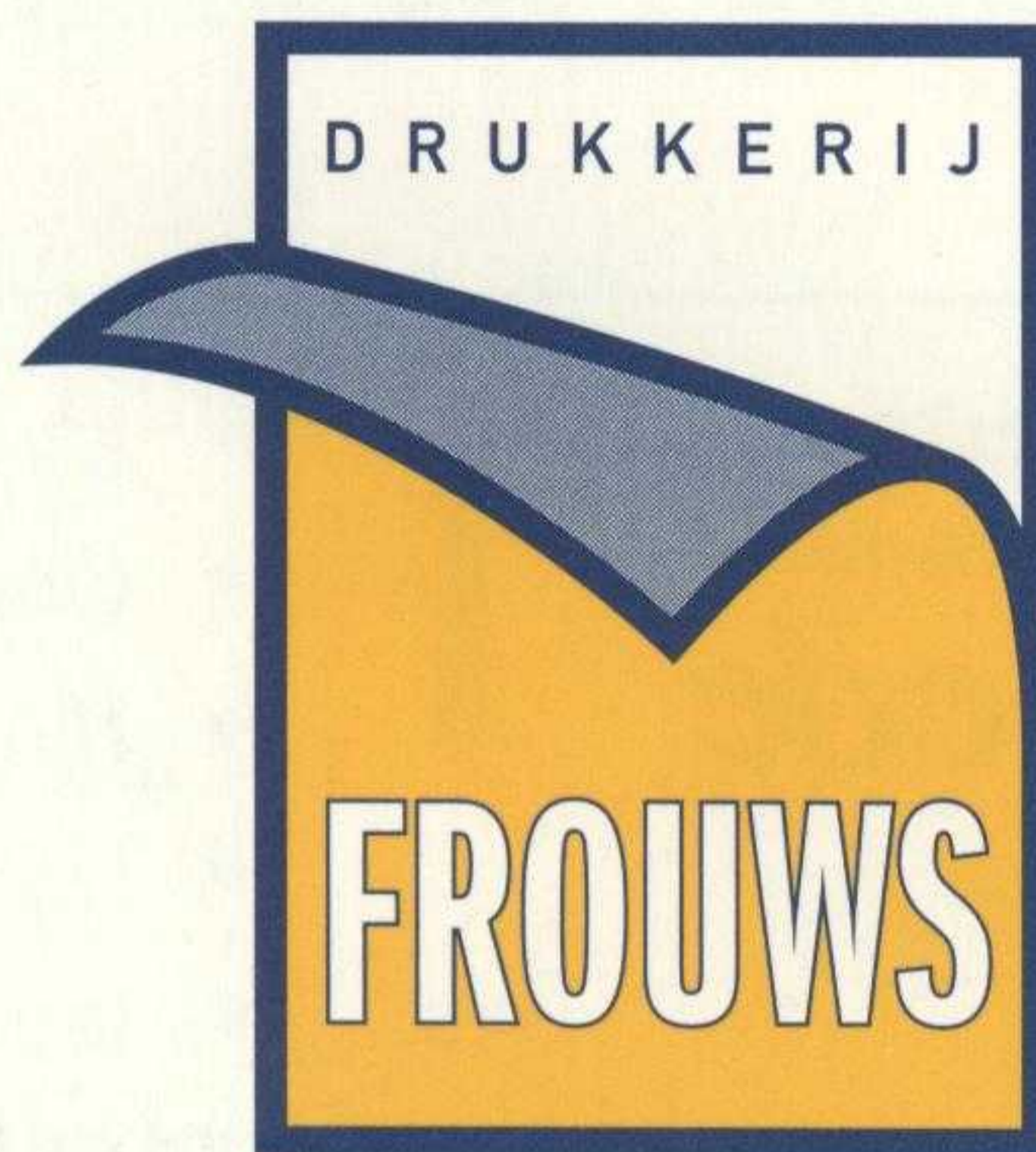
Anders & Co

Alles is er anders...

Periodieken, handelsdrukwerk, brochures en folders

met vakmanschap vervaardigd bij:

Fahrenheitstraat 26, 6716 BR Ede, tel. (0318) 642 111, fax 642 757

DRV-VERZEKERINGEN.NL

Van der Hoop uw vertrouwde VBO makelaar & specialist in verzekeringen.

Leden van de Vereniging Oud Ede ontvangen **extra** korting op:
Privé-zorg- en autoverzekeringen (ook op de 2e gezinsauto en /of oldtimer)
Ook ontvangt u **25% korting** op het courtagetarief.

Informatie: DRV-verzekeringen.nl & Vanderhoopmakelaardij.nl
Tel. (318) 65 00 11 - e-mail: info@vanderhoopmakelaardij.nl

MONDIAL MOVERS

Waaijberg verhuizers B.V.

Vlekkeloos verhuizen

overzee en over land

Ede Tel. (0318) 62 45 55 ■ **Hoogezand** Tel. (0598) 39 98 20
www.waaijberg.nl ■ info@waaijberg.nl

